Kriminālprocess Nr.11095178513

Lieta K31-256-14/4

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2014.gada 14.augustā

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese D.Treija,

piedaloties prokurorei G.Ķapsnai,

aizstāvim zvērinātam advokātam D.Gulbim,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā

/pers. B/, personas kods /personas kods/,

apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā.

Tiesa

konstatēja

/pers. B/ izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) nelielā apmērā šādos apstākļos:

2013.gada 12.novembrī ap plkst.18.00 /pers. B/ kopā ar personu, pret kuru kriminālprocess izdalīts atsevišķā procesā (turpmāk – Persona), atrodoties SIA „Lenoka" (līdz 2014.gada 13.martam – SIA „Palink"), vienotais reģistrācijas numurs Nr.LV40003642393, veikala „Iki" Rīgā, Mūkusalas ielā 95 tirdzniecības zālē, mantkārīgu tieksmju vadīti, svešas kustamas mantas nolaupīšanas nolūkā, personu grupā, nolēma nolaupīt alkoholiskos dzērienus. Realizējot savu nodomu, Persona pienāca, bet /pers. B/, kurš pārvietojās ar invalīda ratiņiem, piebrauca pie stenda, kur atrodas alkoholiskie dzērieni. Persona no stenda paņēma divas 1 l tilpuma viskija „Tullamore Dew" pudeles, katras vērtība 22,47 *euro* jeb Ls 15,79, kopējā vērtībā 44,93 *euro* jeb Ls 31,58, kuras ielika līdzpaņemtā iepirkuma grozā. Tad Persona un /pers. B/ devās uz veikala suvenīru nodaļu, kur, uzskatot, ka viņu darbības neviens nenovēro, /pers. B/ no Personas iepirkuma groza paņēma divas viskija pudeles un paslēpa tās sev zem apģērba. Pēc tam Persona no veikala izgāja, bet /pers. B/ ar invalīdu ratiņiem no veikala izbrauca, nesamaksājot par preci veikalā kasē.

Tādā veidā Persona un /pers. B/ slepeni nolaupīja svešu kustamu mantu un ar savām darbībām nodarīja SIA „Lenoka" materiālo zaudējumu 44,93 *euro* jeb Ls 31,58, t.i., nelielā apmērā.

Ar šādām darbībām*/pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.*

Tiesas sēdē prokurore, uzturot /pers. B/ celtās apsūdzības būtību, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 462.pantu, nemainoties noziedzīgā nodarījuma faktiskajiem apstākļiem un juridiskajai kvalifikācijai, grozīja pirmstiesas izmeklēšanā uzrādīto apsūdzību, precizējot to daļā, norādot, ka /pers. B/ kopā ar personu, pret kuru process izdalīts atsevišķā procesā [..], proti, izslēdzot no apsūdzības otra noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dalībnieka vārdu un uzvārdu.

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. B/ savu vainu visā viņam izvirzītajā un grozītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas atzina pilnībā, izdarīto nožēloja. Lūdza lietā neveikt pierādījumu pārbaudi, norādot, ka viņam pilnībā saprotama pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas.

Prokurore un aizstāvis uzturēja apsūdzētā /pers. B/ lūgumu neizdarīt lietā pierādījumu pārbaudi.

Tiesa, izskaidrojot procesā iesaistītajām personām pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, nolēma neveikt lietā pierādījuma pārbaudi, jo apsūdzētais atzīst savu vainu visā viņam izvirzītajā un grozītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas un piekrīt pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, kā arī tiesai, pēc krimināllietas materiālu pārbaudes, nav šaubu par apsūdzētā vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā darbības ir kvalificētas pareizi un viņa vaina ir pierādīta pilnībā, līdz ar to /pers. B/ ir atzīstams par vainīgu un sodāms par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta trešās daļas nosacījumiem pierādījumu analīze un to uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otrās daļas prasībām, nosakot apsūdzētajam soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētā /pers. B/ 2013.gada 12.novembrī izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas klasificējams kā mazāk smags noziegums.

No apsūdzības faktisko apstākļu izklāsta izriet, ka apsūdzētais ar tiešu nodomu un apzinātām darbībām ir vērsies pret īpašumu, apdraudot cietušā SIA „Lenoka" mantiskās intereses, prettiesiski iegūstot savā īpašumā svešu mantu, tādā veidā nodarot cietušajam reālu materiālo zaudējumu.

Tiesas sēdē, pārbaudot apsūdzētā /pers. B/ personību raksturojošos datus, noskaidrots: dzimis 1983.gada 13.septembrī – Rīgā, Latvijas Republikas nepilsonis, ir deklarēta dzīvesvieta [lietas 87.-88.lapa]; neprecējies, apgādībā esošu personu nav, ar pamatskolas izglītību, algotu darbu nestrādā, jo ir 1.grupas invalīds; laika posmā no 2000.gada 6.jūnija līdz 2004.gada 6.februārim atradās VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" Narkoloģiskās palīdzības dienesta uzskaitē [lietas 96.lapa]; VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" Psihiatriskās palīdzības dienesta uzskaitē nav reģistrēts, taču 1991.gadā un 1996.gadā ir bijis konsultēts [lietas 97.lapa]; uz lietas izskatīšanas brīdi iepriekš trīs reizes sodīts, no kurām viena sodāmība uz noziegumu izdarīšanas brīdi dzēsta [lietas 89.lapa]:

1) ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2001.gada 29.novembra spriedumu pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas, ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem, sodu nosakot nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem. Nolēmums stājies likumīgā spēkā 2001.gada 10.decembrī. Sodāmība dzēsta;

2) ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 13.jūnija spriedumupēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu, ar brīvības atņemšanu uz 3 mēnešiem, sodu nosakot nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem. Nolēmums stājies likumīgā spēkā 2012.gada 10.jūlijā [lietas 94.lapa]. Sodāmība nav dzēsta;

3) ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.janvāra spriedumu pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu, ar brīvības atņemšanu uz 7 mēnešiem, sodu nosakot nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 10 mēnešiem. Nolēmums stājies likumīgā spēkā 2013.gada 5.februārī [lietas 92.-93.lapa]. Sodāmība nav dzēsta.

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. B/, pilnībā atzīstot vainu un nožēlojot izdarīto, norādīja, ka apzinās faktu, ka jaunu noziegumu ir izdarījis pārbaudes laikā, taču, nosakot sodu izskatāmā kriminālprocesā, lūdza nepiemērot viņam brīvības atņemšanas sodu. Neskatoties uz to, ka ir 1.grupas invalīds, lūdza noteikt sodu piespiedu darba veidā, pieļaujot tā izpildi. Apgalvoja, ka noziegumam ir bijis gadījuma raksturs, kuru izdarīja spontāni – paziņas ietekmēts. Šobrīd ir izpratis savas darbības prettiesiskumu un turpmāk atturēsies no jaunu noziegumu izdarīšanas.

Krimināllikuma 5.panta pirmā daļa paredz, ka nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas sankcijā pašreiz spēkā esošajā likuma redakcijā noteikts, ka par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta ceturtās daļas noteikumiem – brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam soda veidu, vispusīgi un objektīvi izvērtējot lietas materiālos esošos /pers. B/ personības raksturojošos datus, noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, to, ka jaunu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētais izdarīja tiesas noteiktā pārbaudes laikā par iepriekš izdarītu zādzību, atzīst, ka vainīgajam par izdarīto noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas, ir nosakāms brīvības atņemšanas sods, kā to lūdza arī prokurore tiesas debatēs.

Izvērtējot lietas materiālos esošo informāciju un apsūdzētā personību, /pers. B/ gan 2012.gada 13.februārī, gan 2012.gada 9.martā izdarīja analoģiska rakstura zādzības, atrodoties invalīda ratiņkrēslā, ko apstiprina Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas 2012.gada 13.jūnija un 2013.gada 24.janvāra spriedumā norādītās ziņas [lietas 92.-94.lapa] un turpina izdarīt jaunu zādzību, neskatoties uz tiesas noteikto nosacīto notiesāšanu un pārbaudes laiku. No minētā secināms, ka /pers. B/ joprojām neprot faktus, notikumus un sekas izvērtēt objektīvi, ko faktiski apliecina paša apsūdzētā uzvedība, proti, līdz šim noteiktie nosacītie sodi par iepriekš izdarītajiem noziegumiem, nav spējuši resocializēt vainīgo personu un atturēt viņu no jauna – analoģiska rakstura nozieguma izdarīšanas, kas norāda uz to, ka speciālā prevencija nav sasniegusi savu mērķi, ko spilgti apliecina soda efektivitātes kritērijs – recidīvs.

Nosakot brīvības atņemšanas sodu, tiesa bez ievērības neatstāj apsūdzētā veselības stāvokli – 1.grupas invalīds, kas saskaņā ar invaliditātes grupas iedalījumu skaitās ļoti smaga invaliditāte, taču atzīst, ka minētais apstāklis pats par sevi nevar būt pamatā tam, lai netiktu ievērots Kriminālprocesā definētais pamatmērķis – krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums un Krimināllikumā definēto likumības un taisnīguma principu ievērošana. Turklāt lietā nav ziņas, ka minētā invaliditāte būtu par šķērsli un liegtu /pers. B/ izciest brīvības atņemšanas sodu.

Tiesa secina, ka aizstāvības un apsūdzētā tiesas sēdē paustais lūgums par Krimināllikuma 180.panta dispozīcijā minētā alternatīvā soda veida – piespiedu darbs – piemērošanu, ir noraidāms vairāku apsvērumu dēļ:

1) ievērojot to, ka /pers. B/ ir iepriekš trīs reizes sodīts par zādzību izdarīšanu, no kurām viena sodāmība ir dzēsta, ar brīvības atņemšanas sodu, kas ir smagākais no Krimināllikumā paredzētajiem sodu veidiem, tiesa atzīst, ka nav likumīga pamata par jaunu izdarītu zādzību noteikt vieglāku sodu veidu, nekā par iepriekšējiem izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;

2) turklāt Krimināllikuma 40.panta otrā daļa nosaka, ka piespiedu darbs nav piemērojams darbnespējīgām personām.

Saskaņā ar Invaliditātes likumu invaliditātes 1.grupa ir ļoti smaga invaliditāte, ar darbspēju zaudējumu 80-100% apmērā.

Ne apsūdzētais, ne aizstāvis tiesas sēdē nav iesnieguši medicīniskos dokumentus, kas, ņemot vērā /pers. B/ 1.grupas invaliditāti un pārvietošanos ratiņkrēslā, apliecinātu /pers. B/ darbaspējas. Turklāt tiesas sēdē apsūdzētais apliecināja, ka viņš algotu darbu nestrādā.

Konkrētajā gadījumā arī Krimināllikuma 49.panta un 55.panta nosacījumi par vieglāka soda noteikšanu vai nosacītu notiesāšanu /pers. B/ nav piemērojami, jo atbilstoši Krimināllikuma jēgai, atbildību pastiprinoša apstākļa esamība pati par sevi un agrākā sodāmība, kas nav noņemta vai dzēsta likumā noteiktā kārtībā, kā arī jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšana tiesas noteiktā pārbaudes laikā, izslēdz minēto pantu piemērošanu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešās daļas prasībām, nosakot apsūdzētajam soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzīst savas vainas vaļsirdīgu atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.

Tiesa atzīst, ka prokurores tiesas sēdē paustais viedoklis par apsūdzētā veselības stāvokļa – 1.grupas invalīds – atzīšanu par atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē nav pamatots, jo no lietas materiāliem redzams, ka /pers. B/ specifiskais veselības stāvoklis – invaliditāte pastāvēja arī nozieguma izdarīšanas brīdī, un šis apstāklis neatturēja vainīgo no jauna nozieguma izdarīšanas pārbaudes laikā. Turklāt saskaņā ar tiesu praksē paustām atziņām – fiziskās veselības stāvokļa atzīšana pat atbildību mīkstinošu apstākli neatbilst nevienam no Krimināllikuma 47.pantā ietvertajiem pamatojumiem un tiesa to var izmantot tikai kā personību raksturojošu faktu, jo personas psihiskās darbības procesi nav skarti un nozieguma izdarīšana ir viņas brīva izpausme [V.Liholaja „Soda noteikšanas principi: likums un prakse, Jurista Vārds, 2006.gads 12.decembris].

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1., 2., 12.punktu tiesa par apsūdzētā atbildību pastiprinošiem apstākļiem atzīst to, ka nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā, noziedzīgs nodarījums izdarīts alkohola reibumā un narkotisko vielu ietekmē [lietas 143.lapa].

Turklāt, nosakot apsūdzētajam sodu, tiesa ņem vērā apstākli, ka apsūdzētais ir izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, taču tas nav atzīstams par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta izpratnē, taču tiek ņemts vērā pie soda noteikšanas.

Nosakot /pers. B/ soda mēru, tiesa ņemt vērā, ka apsūdzētajam ir atzīts viens atbildību mīkstinošs un trīs atbildību pastiprinoši apstākļi; izdarītajam noziegumam nav piedēvējams gadījuma raksturs, jo agrāk vairākkārt sodīts par zādzību izdarīšanu un jauna zādzība izdarīta pārbaudes laikā, taču ievērojot to, ka /pers. B/ ir 1.grupas invalīds, tiesa atzīst, ka apsūdzētajam par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms brīvības atņemšanas sods, pietuvinot to panta sankcijas minimālajam apmēram.

Tā kā apsūdzētais /pers. B/ jaunu noziedzīgu nodarījumu ir izdarījis pārbaudes laikā, tad viņam ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.janvāra spriedumu piespriestais sods pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas – brīvības atņemšana uz 7 mēnešiem, sodu nosakot nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 10 mēnešiem [lietas 92.-93.lapa] ir izpildāms reāli saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, kas nosaka, ka soda noteikšanu pēc spriedumu kopības piemēro gadījumā, ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka nosakot /pers. B/ galīgo sodu pēc spriedumu kopības, apsūdzētajam, sakarā ar viņa veselības stāvokli, ir piemērojams daļējs sodu saskaitīšanas princips.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturto daļu /pers. B/ soda termiņā ieskaitāms laiks, ko apsūdzētais pavadījis aizturēšanā izskatāmā kriminālprocesa ietvaros no 2013.gada 12.novembra [lietas 70.lapa] līdz 2013.gada 13.novembrim [lietas 72.lapa].

Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas inspektores N.Puzikovas 2013.gada 13.novembra lēmumu /pers. B/ kriminālprocesā piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā [lietas 84.-86.lapa], kas atstājams negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Pirmstiesas kriminālprocesā par cietušo atzīts SIA „Palink" (no 2014.gada 13.marta SIA „Lenoka"), kurš par nodarīto mantisko zaudējumu kaitējuma kompensāciju nav pieteicis, jo nozagtā prece bez bojājumiem atgūta un ir bijusi derīga tālākai realizācijai pēc tās nozīmes, tādēļ nodota cietušā rīcībā [lietas 100.-104.lapa].

Apsūdzētā /pers. B/ aizstāvību tiesas procesā īstenoja zvērināts advokāts D.Gulbis, kuram saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.panta un Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksu kārtību", kopumā no valsts līdzekļiem izmaksājami 47,67 *euro.*

Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā minētos gadījumus. Savukārt minētā panta piektā daļa nosaka, ka procesuālos izdevumus, kas saistīti ar advokāta piedalīšanos kriminālprocesā pēc norīkojuma, ja procesa virzītājs likumā noteiktajā kārtībā personu ir atbrīvojis no maksas par juridisko palīdzību, sedz no valsts līdzekļiem.

Ievērojot /pers. B/ veselības stāvokli, tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas ceturtā punkta noteikumiem, pilnvērtīgai apsūdzētā procesuālo tiesību īstenošanai tiesā nodrošināja valsts aizstāvi, tādēļ saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 85.panta nosacījumiem apsūdzētais ir atbrīvojams no procesuālo izdevumu samaksas 47,67 *euro* apmērā par advokāta darbu tiesas procesā, un minētie izdevumi ir sedzami no valsts līdzekļiem.

Lietiskie pierādījumi – divas viskija „Tullamore Dew" pudeles, kas glabājas pie īpašnieka, atzīstamas par atdotām cietušajam SIA „Lenoka"; CD disks ar videoierakstu, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, – iznīcināms.

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.pantu, 512.pantu, 520.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, un noteikt sodu – brīvības atņemšana uz 2 (diviem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.janvāra sprieduma, un /pers. B/ noteikt galīgo sodu pēc spriedumu kopības – brīvības atņemšana uz 8 (astoņiem) mēnešiem.

Soda izciešanas termiņu sākt skaitīt no viņa aizturēšanas brīža.

/pers. B/ piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā, – atstāt negrozītu līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

/pers. B/ saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu soda termiņā ieskaitīt apcietinājumā pavadīto laiku no 2013.gada 12.novembra līdz 2013.gada 13.novembrim.

/pers. B/ atbrīvot no procesuālo izdevumu samaksas 47,67 *euro* (četrdesmit septiņi *euro*, 67 centi) apmērā valsts labā par advokāta darbu tiesā.

Lietiskos pierādījumus – divas viskija „Tullamore Dew" pudeles, kas glabājas pie īpašnieka, atzīt par atdotām cietušajam SIA „Lenoka"; CD disku ar videoierakstu, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, – iznīcināt.

Spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā, sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Pilns spriedums pieejams no 2014.gada 28.augusta.

Tiesnese D.Treija